

EĞİTİM PSİKOLOJİSİ VE Z KUŞAĞI

6. BÖLÜM

Dr. Öğr. Üyesi, Ş. Güliz KOLBURAN¹

GİRİŞ

Gelişim ve öğrenme psikolojisi alt dallarından beslenen eğitim psikolojisinin temel amacı; psikoloji biliminde elde edilen verilerden yola çıkarak, değişen ihtiyaçlara cevap vermek ve eğitimin daha verimli hale gelmesi, için araştırma yapmaktır. Gelişim süreçleri içinde öğrenciler tüm gelişim alanlarında farklılaşmaktadır. Gelişimin gereği olan değişim süreçlerinin değerlendirilmesi eğitimin verimliliği açısından önemlidir. İlk olarak William James, Stanley Hall ve John Dewey ile başlayan Eğitim Psikolojisi, daha sonraları Edward Thorndike'in katkıları ile psikolojinin bir alt dalı olarak devam etmiş ve Amerikan Psikoloji Birliği'nin sınıflamasına geçmiştir (Erdoğan, 2016).

Eğitim psikolojisi, “*kim, nerede, nasıl öğrenir?*” sorularına cevap arar (Erdoğan, 2016). Bu soruda “kim” öğrenciyi, “nerede” öğretim yapılan her yer, “nasıl” ise öğrenme süreçlerini ifade eder.

ÖĞRENME

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Öğrenme pek çok koşuldan etkilenir. Bu etkiler olumlu ya da olumsuz yönde olabilir. Öğrenmeyi etkileyen faktörler genel olarak; öğrenen, öğrenme yöntemleri, öğrenilecek malzemenin türü ve öğrenme ortamı olarak sayılabilir (Kılıç, 2010).

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, sahidegulizkolburan@aydin.edu.tr

Araştırmalar, günümüz gençlerinin eski nesillerden oldukça farklı olduğunu göstermiştir. Bilgi depolamak yerine eleştirel düşünme ve problem çözmeye odaklanan “Z” kuşağının öğrenme ortamı, grafiksel olarak zengin web teknolojileri, yüksek tanımlı ekranlar, büyük diyagonaller ve genel bilgi doygunluğudur. Bu genetik ile ilgili değil, vücudun ve beynin böyle bir ortama gösterdiği tepkidir. Dikkati kolayca dağılabilen bu neslin ihtiyaçlarına göre ders sürelerinin ve aktivitelerin belirlenmesi verimi arttıracaktır (Hilcenko. 2017).

Gelişen bilgi ve iletişim çağı olanaklarına ulaşımın kolaylaşması ile birlikte yeni nesilde, ortaya çıkan değişimi ilk çalışan araştırmacılardan biri olan Marc Prensky, fiziksel olarak yeni neslin beyin yapıları farklı olmasa da, düşünme becerilerinin farklılaştığını ifade etmiştir. (Prensky, 2001’den Akt: Savaş ve Karataş, 2019).

Optik ve video temelli teknolojiler yoluyla ulaşılan “Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality)” kavramı, gerçekliğin güçlendirilmesini ve desteklenmesini kapsamaktadır. Burada normal koşullarda insanların duyuları ve bilişsel süreçleri ile saptanabilir olmayan bilgilerin sağlanması esastır (Azuma, 1999’dan Akt: Somyürek, 2014). Artırılmış gerçeklik; gerçeği güçlendiren görüntü ve verilerin gerçek dünya görüntülerine eklenebildiği bir ortam olarak tanımlanabilir. Bu ortam, gerçek ve sanal nesnelerin aynı ortamda birlikte algılanmasını hedefler (İçten ve Bal, 2017).

Kuşak çalışmalarında amaç herhangi bir kuşağın tüm üyeleri hakkında bir genelleme yaparak, bir genellemeye gitmek değil (Kuran, 2019: 20); bireysel farklılıkları dikkate alarak, o kuşağın olanaklarını ve beklentilerini anlayarak strateji geliştirmektir.

KAYNAKLAR

- Akdemir, A., Konakay, G., Demirkaya, H., Noyan, A., Demir, B., Ağ, C., Pehlivan, Ç., Özdemir, E., Akduman, G., Eregez, H., Öztürk, İ., Balcı, O., (2013). Y Kuşağının Kariyer Algısı, Kariyer Değişimi ve Liderlik Tarzı Beklentilerinin Araştırılması. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2.
- Ardıç E, Altun A (2017). Dijital çağıın Öğreneni, *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 2017, 1, 12-30
- Atak, H. Piaget ve Vygotsky’nin Kuramlarında Çocukların Toplumsallaşma Süreci (Socialization Process of Children in Piaget’s and Vygotsky’s Theories), *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 2017; 9(2):163-176.
- Beyers, R. N., (2009). A Five Dimensional Model for Educating the Net Generation. *Educational Technology, Society* 12 (4), 218–227.
- Bilge F. (2010). Gestalt ve İnsancıl Yaklaşımda Öğrenme, *Eğitim Psikolojisi*, Böl: 9, (Ed: Binnur Yemişliaprak), Pegem Akademi.
- Bruning, R.H., Schraw, G.J., Norby, M. (2014). *Bilişsel Psikoloji ve Öğretim, Cognitive Psychology and instruction*, 5th edition, (Çev. Ed: Ersözlü Z.N ve Ülker, R), Nobel Yayıncılık.
- Çelikkaleli, Ö. (2020). Sosyal Bilişsel Kuram, Geçmişten Günümüze Kişilik Kuramları, Böl: 13, (Ed: Burhan Çapri), Nobel Yayıncılık.

- Erden-Ayhün, S., (2013). Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar ve Örgütsel Yansımalar. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi Cilt:2 Sayı:1
- Erdoğan İ (2016). Eğitim Psikolojisine Dair Ontolojik Bir Değerlendirme, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:13-2, Sayı:25, 2016-1, s.89-102
- Gözüyeşil, E., Dikici, A. (2013). Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta-analiz Çalışması, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri - Educational Sciences: Theory & Practice, 14(2): 1-20.
- Halisdemir M (2015). Okul Yöneticilerinin Z Kuşağına Yönelik Tutumları Ve Z Kuşağının Okul Yöneticisi Algısı, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek lisans Tezi.
- Hazır-Bıkmaz, F. (2006). Özyeterlilik İnançları, Eğitimde Bireysel Farklılıklar, (Ed: Kuzgun ve Der-yakulu), Nobel Yayınevi.
- Hilcenko, S. (2017). How Generation “Z” Learns Better?, European Journal of Social Sciences Education & Research, Vol: 11, N: 2, p: 379-389.
- İçten T, Bal G, (2017). Artırılmış Gerçeklik Üzerine Son Gelişmelerin ve Uygulamaların İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi (GU J Sci), Part C, 5(2): 111-136
- Kılıç M, (2010). Öğrenmenin Doğası, Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretim, (Ed: Binnur Yeşilyaprak), Pegem Akademi.
- Kırık A.M, Köyüstü S (2018). Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 2, s:1497-1518)
- Korkmaz İ. (2010). Sosyal Öğrenme Kuramı, Eğitim Psikolojisi, Böl: 8, (Ed: Binnur Yeşilyaprak), Pegem Akademi
- Kuran, E. (2019). Z - Bir kuşağı anlamak, Mundi yay.
- Oral, G. A., (2013). “Çalışma Hayatında Kuşaklar ve Çatışmalar” (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, B., Kısaç, İ. (2010). Bilgiyi İşleme Modeli, Eğitim Psikolojisi, Böl: 10, (Ed: Binnur Yeşilyaprak), Pegem Akademi.
- Savaş, S., Karataş, S. (2019). Z Kuşağı Öğrencisini Tanımak, Eğitim Araştırmaları 2019, Eğitim Yöneticileri Ve Uzmanları Derneği Yayınları, Ankara, 223-237
- Selçuk, Z. (2010). Eğitim Psikolojisi, Nobel Yayınevi
- Seven M.A, Engin A.O, (2008). Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 12, Sayı 2, S:189 – 212
- Somyürek, S. (2014). Öğrenme Sürecinde Z Kuşağının Dikkatini Çekme: Artırılmış Gerçeklik, Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, Cilt:4, Sayı:1, s: 63-80.
- Yeşilyaprak, B., Uçar, E. (2010). Öğrenmeden Öğretime, Eğitim Psikolojisi, (Ed: B. Yeşilyaprak) Bölüm: 11, Pegem Yayınevi.